

Elektronik Kültür Dönüşümü Sürecinde Akademik Personelin İnternet Kullanımı (Kırgızistan Modeli)

Öğr. Gör: İlker İbrahim AVŞAR¹, Okutman Emrah CİNKARA²

¹ Gaziantep Üniversitesi, Enformatik Bölümü

² Gaziantep Üniversitesi, YDYO

avsar@gantep.edu.tr, cinkara@gantep.edu.tr

Özet: Bu çalışmanın amacı Kırgızistan'ın güney bölgesindeki üniversitelerindeki Öğretim Elemanlarının İnternet kullanım alanlarını ölçmek ve internete bakış açısının ne olduğu hedeflenmiştir. Calalabat ve Oş bölgelerindeki 5 ayrı üniversitede 2007 yılı mayıs ayı içerisinde anket çalışması yapılmıştır. Öğretim elemanlarının maddi imkânsızlıklara karşı bilişim sektöründe var olma çabalarının ne düzeyde olduğunu görmek çalışmanın amaçları içerisinde yer almaktadır. Bağımsızlıktan sonra var olma çabalarını her alanda sürdürmeye çalışan ülkede bilişim sektörü gelişmişliğe açılan önemli bir kapı olacaktır. Bunun olabilmesi içinse Kırgız Ulusu'nun elektronik kültür dönüşümünün hızlandırılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: İnternet, Kırgızistan, Elektronik kültür, Bilişim

Internet Use of Faculty Members In The Process of Electronic Culture Transformation (Kyrgyzstan Model)

Abstract: The purpose of this study is to determine the fields of internet use and the view of faculty members about internet in the universities of the southern Kyrgyzstan. In May 2007, a questionnaire was given to the faculty members in 5 different universities in the provinces of Celalabat and Oş. One of the aims of the study was to figure out the extent to which participants take part in the development in the cognitive fields. Trying to exist in every field after the independence, the country's gate to being a developed country has always been cognitive fields. In order for Kyrgyz people to accomplish this, they should facilitate their electronic culture transformation.

Keywords: Internet, Kyrgyzstan, Electronic Culture, Cognitive Science

1.Giriş

Kırgızistan yaklaşık 5,5 milyon nüfusu ile ekonomisi tarım, hayvancılık, madencilik ve turizme dayalı bir ülke. Ülkede 2007 yılı itibari ile asgari ücret yaklaşık 400 som. Bu da yaklaşık 11 YTL'ye karşılık geliyor. Buna karşılık Kırgız Telekom ADSL bağlantı ücreti olarak 2007 yılı itibari ile 33 amerikan dolarına karşılık gelen bir ücret talep etmekte ve kullanılan Kbyte karşılığınca ayrıca bir ücret talep etmektedir.

Halk gelir düzeyindeki düşüklük nedeni ile bilgisayar lüks bir tüketim malzemesi olarak görmekte. Bu noktada bilgisayar satışları üst gelir düzeyine hitap etmektedir. Aynı yaklaşımı İnternet kullanımında da görmek mümkündür. Yalnız her geçen yıl Kırgızistan'ın serbest piyasa ekonomisine geçişteki sıkıntıları aşarak gelir düzeyini artırması ve pek çok alan gibi bilişim sektörü nünde ülkede gelişmesi öngörülmektedir.

2. Bilişim ve İnternet

Bilişim okuryazarı bir kişinin temel beceriler, masaüstü becerileri, Kişisel bilgi yönetimi ve ofis uygulamaları becerileri dışında aşağıdaki İnternet becerilere sahip olduğu düşünülmektedir [1].

- İnternet'e nasıl bağlanacağını bilir.
- Web tarayıcı kullanabilir, web sayfalarında gezinebilir, arama motorlarını kullanabilir.
- E-posta kullanabilir.
- İnternet'i sadece bilgi/eğlence için değil hayatı kolaylaştırmak için kullanır.
- Bazı uygulamalar için eklenti (plug-in) gerektiğinde onları kurabilir.
- İnternet'ten dosya indirebilir.
- Başka bir bilgisayara bağlanıp kullanabilir.
- Dosya paylaşımı yazılımlarını kullanabilir.
- Görsel hazırlayıcılar ile kendi web sayfasını hazırlayabilir ve düzenleyebilir.

Bir öğretim elemanı içinde bu becerilere sahip olmak işindeki performansı açısından önem taşımaktadır. Kırgızistan'da Kırgız dili ile hazırlanmış basılı kaynağın nerede ise yok denebilecek az olduğu düşünülürse maddi imkansızlıklar çeken ülkede İnternet Teknolojileri ucuz, hızlı ve etkili bir yayın aracı olarak görülebilir. Öğretim elemanları kitap bastırmanın verdiği maddi yükü bu yolla aşarak kendi kültürlerinin yaşaması için ve kendi bilimsel altyapıları için gereken ortamı bulmuş olurlar.

Bir toplumun sanayi toplumundan bilgi toplumu aşamasını yaşamaya başlamasını saptayabilmekte iki temel ölçüt vardır. Bunlardan birincisi ekonomide bilgi kesiminin GSMH'daki payının boyutu ve bunun gelişim eğilimidir. İkinci ölçüt ise bilgi kesiminde çalışan iş gücünün toplam nüfusa oranıdır. Bunların yanı sıra, toplumun bilgi toplumuna geçişte üçüncü

gösterge olarak bilgisayar kullanımı ile toplam nüfus oranı bir ölçüt olarak kabul edilebilir. Dördüncü unsur ise İnternet ekonomisinin de boyutlarını gösterme boyutuyla İnternet kullanım düzeyi (kişi-saat)/Toplam yıl içi nüfus/saat da bir gösterge olarak alınabilir. Bu ölçütler, göstergeler daha da artırılabilir. Örneğin, haberleşme araçlarının kullanım düzeylerinin karşılaştırılması da bir diğer gösterge olarak düşünülebilir. Bir toplumun bilgi toplumuna ve yeni ekonomi koşullarına geçişi -ki, buna e-dönüşüm de diyebiliriz-bu oranların zaman içerisinde sergiledikleri değişme düzeyidir [2].

İnternet kullanımı toplumların gelir düzeyine göre değişim göstermektedir. Geri kalmış ülkelerde İnternet kullanımı her 10.000 kişi için nerede ise sıfır noktasında iken bu oran gelişmekte olan ülkelerde 1,5, gelişmiş ülkelerde 223,2 dir [3]. Geri kalmış ülkelerin bu olumsuz tabloyu lehlerine çevirmeleri bilişim sektörüne yapacakları yatırım ve buradan gelecek dinamikle gelişmişlik düzeylerini artırmaları mümkün görünmektedir.

Üstün "bilgi" sahibi işletmeler geleneksel kaynak ve yeteneklerini yeni ve ilgi çekici yollarla birleştirerek ve eş güdülenerek rakiplerinden daha fazla "değer" yaratabilmektedir [4]. Günümüzde üniversiteler bir işletmeden farklı bir şey değildir. Tüm işletmelerde olduğu gibi bir çıktının elde edilebilmesi ürünü işleyeceklerin iyi eğitilmesi ve ham maddenin ürüne dönüşüm süreçlerinin tüm imkânlarının verilmesi gerekir.

3. Uygulama

a) Araştırmanın Önemi

Bu araştırmada; Kırgızistan'ın güney bölgesindeki üniversitelerdeki öğretim elemanlarının İnternet'i kullanım alanlarını ölçmek istenmiştir.

b) Yöntem

Araştırmadan Kırgızistan'ın Calalabat ve Oş şehirlerindeki yaşları 20 ila 52 arasındaki değişik akademik kariyerlerdeki personel ele alınmıştır. Katılımcıların %31,4'ü bay, %68,6'sı bayandır. Verilerin yorumlanmasında yüzde değerleri göz önüne alınmıştır.

c) Bulgular

Burada 2007 yılı mayıs ayı içerisinde anket uygulanan 280 öğretim elemanına ait bulgulara yer verilmiştir.

	Var	Yok
Web sitesi	%28.5	%71.5

Tablo 1. Web siteniz var mı?

	Var	Yok
İleti (e-posta) adresi	%77.1	%22.9

Tablo 2. İleti adresiniz var mı?

Çok ucuz	Ucuz	Uygun	Pahalı	Çok pahalı
%2.8	%4.2	%48.5	%30.7	%12.8

Tablo 3. Kırgızistan'da İnternet'in fiyatı hakkında ne düşünüyorsunuz?

Sohbet	e-Devlet	Bilgi arama	e-Ticaret	Eğitim	Sağlık
%50.0	%11.4	%87.4	%2.8	%41.4	%14.2

Tablo 4. İnternet'i Hangi amaçlar için kullanıyorsunuz?

İnternet evi	Ev	İş	Arkadaş bilgisayarları	Diğer
%65.7	%12.8	%42.8	%4.2	%8.5

Tablo 5. İnternet'e nereden bağlanıyorsunuz?

1 saatten az	2-3 saat	4-6 saat	7-10 saat	10 saatten fazla
%34.2	%31.4	%20.0	%8.3	%6.1

Tablo 6. Haftada kaç saat İnternet kullanıyorsunuz?

	Evet	Hayır
Kırgız Türkçe'si ile hazırlanmış web siteleri yeterli mi?	%27.5	%72.5

Tablo 7. Size göre Kırgızca hazırlanmış web sitelerinin sayısı yeterli mi?

	Evet	Hayır
İşinizde İnternet'ten yararlanıyor musunuz?	%78.5	%21.5

Tablo 8. İşinizde İnternet'ten yararlanıyor musunuz?

d) Yorum

Tablo 1'de görüldüğü gibi web sitesi sahip olma oranı 28,5 ve ileti hesabı sahip olma oranı 77,1 düzeylerinde. Tablo 3'e baktığımız zaman ise İnternet ücretini pahalı bulan %30,7 ve çok pahalı ulan %12,8 gibi bir oran var. Bu oran ülkenin bilgi toplumu sürecini ciddi bir düzeyde etkileyebilir. İnternet'in kullanım alanları içerisinde bilgi arama ilk sırayı alırken e-Ticaret son sırada yer almış. Burada e-Ticaret alanında Kırgızistan'da yeterli kanuni düzenlemelerin olmaması ve e-Ticaretin genellikle başka ülke kaynakları üzerinden yapılıyor olması etkili olabilir. İnternet kullanım alanlarında ise İnternet evlerinin çok sık tercih edildiği görülüyor. Ülkede İnternet evleri yaygın ve etkin bir şekilde kullanılıyor. Bilhassa evlerine bilgisayar ve İnternet bağlantısı alamayanlar bu yolu ter-

cih ediyorlar. İnternet kefelere kullanım alanlarının yüksek olması iş ortamlarında genelde kısıtlı kaynaklarla İnternet'e bağlanıyor olması İnternet bağlantı sürelerini düşüren bir etken olarak görülebilir. Tablo 6'daki İnternet bağlantı sürelerinde zamana göre bağlantı süresinin düştüğü görülmektedir. Kırgız Türkçe'si ile hazırlanmış web sitelerinin azlığı İnternet kullanımını olumsuz etkileyebilir. Pek çok kullanıcı genellikle bu alandaki eksiklikleri Rusça hazırlanmış siteleri kullanarak gidermeye çalışmaktadır. Bu Elektronik Kültür Dönüşüm sürecini olumsuz etkileyebilir.

Öğretim Elemanlarının %78,5 düzeyinde işlerinde İnternet'ten yararlandığını görüyoruz. Bu alanda bilhassa İnternet'ten ders içeriklerinin hazırlanması ülkede ciddi bir sorun olan basılı ders kitabı eksikğine çözüm olabilir. Mevcut basılı materyaller az ve eski. Bu alandaki sorunlar için İnternet tam anlamı ile bir çözüm kaynağı olabilir.

4.Sonuç

Bilişim teknolojilerinin kullanım düzeyi ülkelerin gelişmişlik göstergeleri arasındadır. Gelecekte bilgiye hızlı erişip bunu en iyi şekilde kullanan uluslar pek çok alanda bilgi yoksunu ulusların önüne geçebilir. Bilgi ile yaşayacak bir toplumda öncelikle bireylerin bilişim okuryazarı olmaları gerekmektedir. Bilişim okuryazarı bireyler yeterli bilişim altyapısı ile desteklenmelidir. Bu alt yapı arasında bireyin maddi imkânları çerçevesinde İnternet bağlantısı da sayılabilir. Altyapıları yetersiz devletler bilgi toplumuna geçiş sürecinde gecikme yaşayacaklardır. Kırgızistan örneğinde olduğu gibi eğer öğretim elemanları İnternet kefelere İnternet ihtiyacını ciddi oranlarda sağlıyorlarsa orada bilgiye hızlı erişimde sorunlar yaşanabilir. Bilhassa öğretim elemanlarının ve üniversite öğrencilerinin bilişim altyapılarına erişimleri kolay olmalı. Bu alanda topluma örnek olmalıdır.

Maddi sıkıntılar yaşayan ülkeler bilişim sektörüne yatırım yaparak uluslarının eğitim programına değer katabilirler. Ama bu en azından eğitimcilere destek verilmesi, altyapının bilişime uygun olması anlamına gelmektedir. Ancak bu şekilde ülkede elektronik ileti kullanmayan birey kalmaz. Geliştirilen web sayfaları e-Eğitimden e-Ticarete kadar pek çok alanda ülkenin lokomotifi olur. Bilhassa bağımsızlıklarını yeni kazanmış ülkelerin kendi dili ile basılı metaryal ihtiyaçları göz önüne alındığı zaman bilişim sektörünün ulusların bağımsızlığındaki önemleri de görülebilir. Ayrıca bu ülkeler İnternet teknolojileri sayesinde küreselleşen dünyaya daha çabuk adapte olabileceklerdir. Ulusların bu adaptasyon sürecinde öğrenim elemanları kritik bir yerdedir. Bilişim okuryazarları eğitiminden bilişim sektörü için gerekli kanunların çıkarılmasına kadar öğretim elemanları doğrudan veya dolaylı rol üstleneceklerdir. Unutulmaması gereken bir konuda şudur ki bilişim sektörüne yapılan yatırımın kısa sürede karşılığı alınabilecek ve getirileri yüksek yatırımlardır. Bu alana yapılacak yatırımla oluşacak elektronik kültür toplumların pek çok alanda ihtiyaçlarına cevap verebildiği gibi gelişmişlik düzeyini de direkt etkilediği için o topluma bakış açısını pozitif yönde etkileyecektir.

Tüm bunların olabilmesi için ise önce eğitimcilerin eğitilmesi gerekmektedir. Piramidin en altında yeterli yatırımlar yapıldıktan sonra kısa süre içerisinde etkisi piramidin üst bölümlerinde de hissedilecektir.

5. Kaynaklar

[1]. PARDUS Ulusal İşletim Sistemi Projesi, http://tr.pardus-wiki.org/Pardus:Bili%C5%9Fim_Okur-Yazar%C4%B1,Tübitak.

[2]. Oktay, E. , Balkanlı, A.O. , Salepçioğlu A. ,”Bilgi Toplumunda Yeni Ekonomi ve e-Dönüşüm Stratejileri”, <http://iibf.ogu.edu.tr/>

kongre/bildiriler/04-02.pdf

[3]. Yılmaz, B. ,”Bilgi Toplumu:Eleştirel Bir Yaklaşım”, <http://www.edebiyatdergisi.hacettepe.edu.tr/1998151BulentYilmaz.pdf>

[4]. Özer, P.S. ,Özmen Ö. ,Saatçioğlu Ö.,”Bilgi Yönetiminin Etkinliğinde Kilit Bir Faktör Olarak Bilgi İşçileri ve İnsan Kaynakları Yönetiminin Farklılaşan Özellikleri”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Cilt 6, Sayı: 1,2004,3.*